

Riksdagen Uppteckningar vid EU-nämndens sammanträden 2016/17:20

Fredagen den 20 januari

§ 1 Jordbruk och fiske

Statsrådet Sven-Erik Bucht

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 12–13 december 2016

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 23 januari 2017

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

God morgon! Vi startar EU-nämndens sammanträde, och vi gästas i dag av statsrådet Sven-Erik Bucht som ska återrapportera och samråda inför kommande rådsmöte.

Vi börjar som vanligt med återrapporten, om ministern har något att tillägga utöver de skriftliga handlingarna.

Anf. 2 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru ordförande! God morgon! Rapporten är utdelad, så jag är beredd att svara på eventuella frågor.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det inte finns några frågor och synpunkter från nämnden angående återrapporten, så vi lägger den till handlingar.

Då går vi över till rådsdagordningen för jordbruksministrarnas rådsmöte den 23 januari, dagordningspunkt 4, som är en informationspunkt om ordförandeskapets arbetsprogram.

Anf. 4 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru ordförande! Som brukligt kommer det maltesiska ordföreskapet vid första rådsmötet att informera om sina prioriteringar under den kommande våren.

Framför allt arbetet med att försöka att nå ett avslut om den ekologiska förordningen kommer att vara den tunga förhandlingsfrågan på jordbrukssidan. Utöver det kommer även behandling av de jordbruksrelaterade delarna i omnibusförslaget att fortsätta.

Andra frågor som har lyfts fram av ordförandeskapet är handelsfrågor samt klimat- och hållbar vattenförvaltning. Vi kan även förvänta oss att diskussionerna om hur den framtida jordbrukspolitiken efter 2020 ska se ut kommer att fördjupas under våren i ljuset av att kommissionens offentliga samråd inleds i början av året.

På djur- och livsmedelssidan har ordförandeskapet aviserat att man avser att fortsätta att arbeta mot antimikrobiell resistens främst genom konkreta framsteg i arbetet med förslaget om veterinära läkemedel och läkemedel i foder.

Vad gäller fiskefrågan kommer ordförandeskapet att arbeta för att rådet ska nå en allmän inriktning om en ny ramförordning om tekniska regler samt om en flerårsplan för Nordsjön.

Det kommer även att bli fortsatta förhandlingar om förslagen rörande den externa fiskeflottan, flerartsplan för små pelagiska bestånd i Adriatiska havet samt om flerartsplan för demersala bestånd i nordvästra och sydvästra vatten och i västra Medelhavet.

Anf. 5 ESKIL ERLANDSSON (C):

Tack, statsrådet, för redovisningen!

Det har ju pågått en ganska stor mängd skogliga diskussioner, inte minst i samband med klimatförhandlingar och liknande. Jag är lite nyfiken på vad statusen är för de ställningstaganden som EU vill göra och som vi har diskuterat i nämnden ett antal gånger. Vi har kanske haft en lite annorlunda uppfattning än vad kommissionen och andra medlemsstater i Europa har haft.

Anf. 6 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Det är ju intressanta frågor som Eskil Erlandsson tar upp, men dessa frågor är kopplade till klimatet och hanteras i första hand inom miljöområdet.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för information.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Internationella handelsfrågor – Studie av följderna av koncessioner i frihandelsavtal om jordbruksprodukter. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 8 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

På jordbruksrådets möte den 15 november presenterade kommissionen en analys av hur jordbrukssektorn i EU påverkas av EU:s frihandelsavtal. Bakgrunden är en begäran från ett antal medlemsstater som är bekymrade över att jordbrukssektorn riskerar att drabbas negativt när handeln med olika länder blir öppnare.

Analysen behandlar hur EU:s marknader påverkas av två olika scenarier till följd av nya frihandelsavtal. Det är ett ambitiöst scenario när det gäller marknadsöppningar och ett mindre ambitiöst scenario.

Regeringen välkomnar studien om frihandelsavtalens påverkan på handel, produktion och priser för jordbruksprodukter och dess slutsats att ökade exportmöjligheter till följd av handelsavtal kan generera tillväxt, sysselsättning och mervärden för den europeiska livsmedelssektorn.

Regeringen menar emellertid att det är en brist att studien endast omfattar jordbruksprodukter och inte hela ekonomin. Det går inte att dra slutsatser av frihandelsavtals påverkan på EU utan att ha hela bilden.

Ordförandeskapet har inför jordbruksrådet ställt frågan om studien föranleder några ändringar av nuvarande handelsstrategi. Regeringen

stöder EU:s handelsagenda med fokus på det multilaterala samarbetet och förhandlingar om frihandelsavtal mellan olika parter. Regeringen anser inte att studien föranleder en ändrad strategi.

Den senaste statistiken visar på rekordnivåer för EU:s export av livsmedel, vilket bekräftar den nuvarande strategin.

Jag vill nämna några av de slutsatser som studien har kommit fram till.

EU bibehåller sin roll som en betydande nettoexportör av jordbruksprodukter och livsmedel även med de framtida frihandelsavtalen som omfattar bland annat konkurrenskraftiga jordbruksexportörer.

Ökade exportmöjligheter bedöms finnas för mejeriprodukter, särskilt ost, skummjölkspulver, spannmål och drycker. Detta är produkter som också utgör svenska exportintressen.

Sektorer som är känsliga för konkurrens är nötkött, ris samt i någon mindre utsträckning kycklingkött, färskött och socker.

Det konstateras att detta inte var oväntade resultat och att kommissionen redan arbetar för att skydda dessa sektorer i de olika frihandelsförhandlingarna.

Jordbruksverket bedömer att den svenska produktionen av nötkött och kycklingkött är relativt väl rustad för att möta den ökade importkonkurrensen på EU-marknaden, tack vare en preferens för det svenska köttet på den svenska marknaden.

Jag skulle också vilja lyfta fram att studien identifierar vissa begränsningar som torde underskatta vinsterna i form av ökad export. Det gäller inte minst att viktiga exportprodukter för EU som till exempel kaffe, socker, konfektyrer och bakverk inte omfattas av de redovisade handels effekterna. Det här är produkter som Sverige prioriterar i förhandlingarna.

Likaså omfattas inte effekterna av minskade kostnader för tekniska handelshinder, vilket bland annat torde påverka utfallet för export av drycker.

Anf. 9 JENS HOLM (V):

Jag har några frågor med anledning av den här diskussionen. Den första frågan är förstås om ministern då tänker begära ordet.

Jag tycker att det en är viktig diskussion. Man kan ju utforma internationella handelsavtal på olika sätt. Alla här tycker nog att handel är bra, men när handel blir en överordnad dogm som är viktigare än allt annat kan man kanske bli lite orolig. I många av de handelsavtal som EU nu sluter med andra länder och det som är framförhandlat med Kanada och USA – även om det avtalet står stilla – skriver man in investeringsskydd, så att det blir också investeringsavtal. Med investeringsskydden ges bolag möjlighet att stämna stater som på olika sätt kan hota deras vinster.

Detta kan också påverka våra möjligheter att föra en politik som syftar till en hållbar livsmedelsproduktion. Jag vill fråga ministern om han inte tycker att det är problematiskt om avtalen blir för omfattande och om man skriver in investeringsskydd som ger bolag möjlighet att stämna stater.

Vi har precis kommit överens om en livsmedelsstrategi. Syftet med den strategin är att Sverige ska producera mer och mer hållbar mat, och

2016/17:20

20 januari

det är jättebra. Samtidigt delar jag en del av oron för dessa handelsavtal, nämligen att de kan leda till att mindre länder kan få svårt att producera mer mat när man öppnar sig helt och hållet för en världsmarknad. Det ser vi i dag. Sedan Sverige blev en del av EU:s inre marknad för jordbruksprodukter producerar vi bara hälften av den mat som konsumeras i Sverige. Innan Sverige gick med i EU producerade vi väldigt mycket mer.

Jag skulle också vilja veta om ministern inte anser att det finns en risk för att dessa två ändamål krockar med varandra. Å ena sidan släpper man handeln med livsmedel helt och hållet fri och att vi å andra sidan ska producera mer hållbar mat.

Avslutningsvis nämns kommande förhandlingar med Australien och Nya Zeeland. Då undrar jag: Finns det något förhandlingsmandat för förhandlingarna med Australien och Nya Zeeland?

Anf. 10 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Jag börjar med det sista om förhandlingsmandat. Det finns ännu inga förhandlingar med Australien och Nya Zeeland.

Vi kommer givetvis att uttala oss i linje med det som jag har framfört här. Det är självklart.

När det gäller investeringsskydden är det handelsminister Ann Linde som hanterar dem. De ligger inte på mitt bord, så jag kan inte gå in och svara på den frågan.

Sedan 1995 har svensk livsmedelsproduktion minskat dramatiskt, vilket inte är bra. Självförsörjningsgraden kanske inte är ett så bra sätt att beskriva det, men totalt sett för alla livsmedelsprodukter har vi i dag – hör och häpna – ett handelsunderskott på 47 miljarder. Det är inte bra. Det är klart att det är bakgrunden också till att regeringen tog initiativ till att jobba med den nationella livsmedelsstrategin. Jag vill rikta ett tack till alla som har varit med i den diskussionen och att vi har kunnat komma överens om de övergripande strategiska målen. Strategin pekar tydligt ut att vi måste öka vår livsmedelsproduktion.

I dag passerar vi 10-miljonersgränsen och 11-miljonersgränsen är inte långt borta. Vi blir bara fler på jordklotet varje dag. Det är klart att vi lever farligt om vi har så låg produktion. Det är nödvändigt att vi fokuserar på detta. Tyvärr har det inte gjorts under de senaste 20 åren. Nu ser jag att det har skett en vändning.

Anf. 11 JENS HOLM (V):

Om vi har en handelsminister är det förstås handelsministern som har hand om handelsfrågorna, men nu har det tagits fram en omfattande rapport och det ska vara – som jag förstår det – en omfattande diskussion om hur jordbrukspolitiken sorterar inom ramen för dessa handelsavtal. Då tycker jag att det vore bra om ministern tittade lite noggrannare på vad investeringsskydden handlar om och risken för en anpassning nedåt och att de har en avkylande effekt på progressiv politik på miljöområdet och även på jordbruksområdet.

Det finns också en mängd andra problematiska aspekter. När diskussionen väl kommer upp bland jordbruksministrarna måste man vara aktiv och stå upp för alla länders rätt att ha en progressiv lagstiftning på miljö- och jordbruksområdet. Det måste ändå vara det som är överordnat, inte handeln i sig. Ministern får se detta som ett medskick till en diskussions-

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Miljö- och jordbruksutskottet har fått information, och såvitt jag förstår var det inte någon längre diskussion om eller invändningar mot den ståndpunkt som regeringen har presenterat och som bland annat innehåller meningen att regeringen tycker att hela ekonomin borde ha omfattats av studien för att slutsatser ska kunna dras – detta sagt för att andra delar av handelsavtalen kanske kan analyseras.

Med detta finner jag att det finns en majoritet och ett stöd för regeringens här framlagda linje.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6 som också är en diskussionspunkt, Rapport och marknadssituationen och det så kallade mjölkpaketet.

Anf. 13 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru ordförande! Vid rådsmötet kommer kommissionen att presentera en rapport om det så kallade mjölkpaketet och marknadens utveckling. Som underlag för diskussionen har ordförandeskapet distribuerat två frågor. Den första handlar om vår syn på krispaketet och marknadsutvecklingen.

Regeringen anser givetvis att det är positivt att marknaden har ljusnat. Det är dock för tidigt att dra några långtgående slutsatser av krispaketets effekter. Jag menar också att det är viktigt att andra åtgärder diskuteras såsom hur mjölksektorns konkurrenskraft kan stärkas.

Den andra frågan handlar om mjölkpaketet – ett lagstiftningspaket som antogs 2012. Rapporten visar att paketet har främjat samarbete mellan producenter i mjölksektorn, vilket regeringen anser positivt.

Det är samtidigt viktigt att detta sker med respekt för avtalsfrihet och konkurrensen på marknaden. Det måste också vara frivilligt för lantbrukarna att organisera sig och samarbeta. Om en förlängning blir aktuell är detta viktiga aspekter att beakta.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här framlagda linje.

Vill ministern ta upp några av de övriga frågor som är aviserade till mötet?

Anf. 15 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Jag är beredd att informera om det finns ett intresse för det.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor.

Vi tackar ministern för i dag och önskar en trevlig fortsatt dag.

Anf. 17 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Jag önskar detsamma.

Innehållsförteckning

§ 1 Jordbruk och fiske.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 4 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	1
Anf. 5 ESKIL ERLANDSSON (C).....	2
Anf. 6 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	2
Anf. 7 ORDFÖRANDEN	2
Anf. 8 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	2
Anf. 9 JENS HOLM (V)	3
Anf. 10 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	4
Anf. 11 JENS HOLM (V)	4
Anf. 12 ORDFÖRANDEN	5
Anf. 13 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	5
Anf. 14 ORDFÖRANDEN	5
Anf. 15 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	5
Anf. 16 ORDFÖRANDEN	5
Anf. 17 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	5